

Vzdělávací obor: **Člověk a jeho svět**

Očekávaný výsledek učení: CJS-CJS-005-ZV5-022

Dodržuje pravidla bezpečného pohybu a pobytu v různém prostředí, prokáže zodpovědné jednání při styku s neznámými osobami, předměty a látkami.

Popis úrovně Splněno

- Řídí se zásadami bezpečného pohybu při pobytu v přírodě.
- Uvádí možná ohrožení, která mohou vzniknout při kontaktu s neznámými lidmi, rozliší, na koho se má obrátit v případě možného ohrožení.
- V modelových situacích předvádí, jak by se zachoval v situacích ohrožení, a způsob chování zdůvodňuje.

Bezpečnostním specialistou

Autorky materiálu: Eva Marádová, Dominika Slunečko

Anotace

Ilustrace ověřuje, do jaké míry žáci dokážou aplikovat základní pravidla bezpečného pobytu a pohybu v různém prostředí a v různých situacích. Rozvíjí jejich schopnost předvídat nebezpečné situace, zvažovat možná rizika, zdůvodňovat nebezpečí a rozhodovat, jak se v takových situacích odpovědně zachovat. Zároveň vede žáky ke vzájemnému sdílení názorů podložených argumenty a ke společnému hledání vhodného řešení problémů.

Popis realizace / Zadání pro žáky

Úvod

Brainstorming k tématu

- Jak se dnes cítíte? Cítíte se bezpečně? Co pro vás znamená být v bezpečí? Co můžeme pro ochranu svého bezpečí dělat?
- Zhodnoťte z hlediska bezpečnosti svou dnešní cestu do školy – jaká pravidla jste dodržovali, aby nedošlo k ohrožení vašeho zdraví a bezpečí?
- Setkali jste se nedávno se situacemi, které považujete za rizikové? Jak jste se zachovali?
- Svěřili jste se někomu s touto zkušeností?
- Můžeme se na takové situace připravit?

Hlavní část

Aktivita: Staň se bezpečnostním specialistou

Na rizikové situace se můžeme připravit. Je výhodné umět předvídat, co všechno by se mohlo stát, a dokázat poradit ostatním.

Příprava:

Pro aktivitu připravte karty rizik se stručným popisem jednotlivých situací/případů a se shodnými otázkami, na které budou žáci hledat odpovědi. Počet karet se řídí počtem žáků ve třídě. Vždy dvě karty budou zadáním shodné, tj. stejné případy budou připraveny vždy na dvou kartách, aby se jedním případem zabývali vždy dva žáci.

Příklady situací:

Případ 1: Adam šel domů ze školy jinou cestou než obvykle. Na rohu ulice ho oslovil cizí muž a nabídl mu jízdu autem. Adam nabídku přijal...

Případ 2: Olívie si chtěla ohřát večeři a dala do mikrovlnky talíř i s kovovou vidličkou...

Případ 3: Tobiáš byl sám doma. Zazvonil neznámý člověk, který tvrdil, že přináší balík pro maminku. Tobiáš mu otevřel...

Případ 4: Na školním výletě se jeden ze spolužáků ztratil v lese...

Případ 5: Lenka si hrála na hřišti s kamarádkou Klárou, ta upadla a zranila se o střepy z rozbité láhve. Rána krvácí. Lenka Kláru ujistí, že to nic není a odchází pryč...

Případ 6: Martin a Malvína jsou sami doma. Z kuchyně najednou vychází kouř. Na sporáku začala hořet utěrka...

Případ 7: Eliška si všimla při cestě do školy, že někdo cizí se snaží násilím otevřít na parkovišti auto, které patří sousedům. Přistoupila blíž, aby se zeptala, co se děje...

Případ 8: Na zastávce si děti všimly odložené tašky, ze které trčí dráty. Nikdo se k ní nehlásí. Děti se rozhodnou, že balík odnesou do blízkého obchodu.

Případ 9: Petra hlídá malého ročního brášku. Dala mu na hraní krabici s drobnými kostkami a barevnými korálky, aby si mohla telefonovat s kamarádkou. Po chvíli si všimla, že bráška korálky dává do pusy a do nosu...

Případ 10: Lea si hrála s Maxem na hřišti a houpali se na houpačce. Lea z houpačky spadla a uhodila se do hlavy. Rozhodla se, že hned odjede sama na koloběžce domů...

Otázky, na které žáci hledají odpovědi:

- *Jaké chování nebylo vhodné?*
- *Proč by mohla být tato situace riziková?*
- *Jak by měly děti v dané situaci vhodně/bezpečně reagovat?*
- *Na koho by se měly obrátit s prosbou o pomoc?*

Popis realizace:

Každý žák si vylosuje jednu kartu s popisem rizikové situace. Vžije se do role bezpečnostního specialisty. Začíná pracovat samostatně, seznámí se s případem a své nápady na odpovědi na otázky zaznamená do karty. Žák je tak postaven před jednoduchou situací, která vyžaduje jeho vlastní odpovědné rozhodnutí.

Následně vyhledá spolužáka (jiného bezpečnostního specialistu), který se zamýšlel nad shodnou situací a navrhl své vlastní řešení.

Žáci ve dvojici (v bezpečnostním týmu) sdílejí své pocity a zkušenosti, konzultují spolu své odpovědi a snaží se domluvit na společném návrhu vhodného řešení. V bezpečném prostředí mají možnost a dostatečný čas diskutovat o konkrétních projevech chování dětí a vyjadřovat se k tomu, jak může být zdraví a bezpečí aktérů

jednotlivých případů ohroženo. Společně přijmou odpovědnost za výsledek a navrhnu pravidlo, jehož dodržení by pomohlo předejít problému.

V další části aktivity si mohou dvojice specialistů zpracované karty vzájemně vyměnit. Každá dvojice se tak seznámí s dalším případem, připraví si otázky, případně navrhne jiné řešení či úpravu bezpečnostního pravidla.

Společná reflexe – kolokvium bezpečnosti

Žáci sedí v kruhu, prezentují výsledné návrhy řešení rizikových situací. Mohou v modelových situacích předvést, jak by bylo vhodné se zachovat a zvolený způsob chování zdůvodňují. Společně diskutují možné důsledky nevhodného chování a návrhy pravidel bezpečného chování.

Otázky:

- Co bylo při řešení situace nejobtížnější?
- Co vás překvapilo?
- Mají situace více správných řešení?
- Který případ považujete za nejzávažnější a proč?
- Co nového sis dnes uvědomil/a?
- Komu by ses svěřil/a, kdybys měl/a strach nebo problémy?

Shrnutí:

Žáci zpracují formulovaná Pravidla bezpečného chování do posteru, který umístí ve třídě.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK osobnostní a sociální Vlastní wellbeing KOS-WEL-000-ZV5-001	Pojmenovává vlastní potřeby k dosažení všestranné pohody (wellbeing).	-vytvářím prostředí, kde se žáci cítí bezpečně a jsou schopní sdílet své pocity a zkušenosti, mají na práci adekvátní čas -vytvářím situace pro týmovou spolupráci a diskutuji se žáky o týmové spolupráci, sdílení pozitivních zážitků a vzájemné pomoci
KK k občanství a udržitelnosti Odpovědné rozhodování a jednání KOB-ODP-000-ZV5-001	Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.	-stavím žáky před jednoduché situace vyžadující přijetí jejich vlastního rozhodnutí -vytvářím prostor pro diskuse žáků o odpovědnosti, o jejich konkrétních projevech v různých konkrétních situacích v jejich okolí

Metodický komentář pro učitele

- Úloha otevírá možnosti ověřovat, do jaké míry žáci rozeznávají rizikovost situací, se kterými se mohou setkat, a zda dokážou bezpečně reagovat.
- Postavte žáky před jednoduché situace, které budou vyžadovat jejich vlastní rozhodnutí ve prospěch zdraví a bezpečí.
- Motivujte žáky do role bezpečnostních specialistů, kteří diskutují o odpovědnosti za způsoby chování v jednotlivých situacích.
- Dávejte žákům prostor, aby se mohli nad rizikovou situací samostatně zamyslet a vyjádřit se k zadaným

otázkám.

- Vytvářením dvojic (příp. početnějších skupinek) podporujte týmovou spolupráci, vzájemné sdílení, akceptaci názorů a kooperaci při formulování pravidel bezpečného chování.
- Vytvářejte prostředí, kde se žáci budou cítit bezpečně – bez obav sdílet své pocity a zkušenosti s chováním vrstevníků či dalších osob.
- V diskusi vyzvěte žáky k důslednému zdůvodňování možného rizika, zvažování možných dopadů různých rozhodnutí, vše v propojení na možnou prevenci.
- Dejte prostor pro reflexi aktivity.

Popis ověřování

Pozorování a diskuse:

Učitel

- pozoruje práci žáků ve dvojicích, sleduje průběh sdílení individuálně zpracovaného úkolu a vzájemnou kooperaci při přípravě prezentace úkolu;
- vytváří příležitosti ke vzájemnému předávání pozitivních zkušeností, jak chránit své zdraví a bezpečí;
- ověřuje v diskusi, zda žáci vnímají zdraví v propojení všech složek (fyzické, psychické a sociální);
- klade otázky a sleduje, do jaké míry žáci při prezentaci rizik dokážou obhajovat a zdůvodňovat svá řešení rizikových situací;
- klade otázky a sleduje, zda žáci dokážou reflektovat převzetí odpovědnosti za vlastní rozhodnutí a chování;
- ověřuje, jak žáci dokážou v diskusích aplikovat pravidla bezpečného chování v konkrétních situacích;
- v kolokviu bezpečnosti formativně hodnotí správnost řešení a zdůvodnění chování z hlediska bezpečnosti;
- sleduje, zda žáci při řešení situací zvažují dopady jednotlivých rozhodnutí na zdraví.

Zpracování posteru: Učitel hodnotí, zda poster „Pravidla bezpečného chování“ zahrnuje všechna důležitá pravidla.

Reflexe:

- *Co jsem se dnes naučil/a?*
- *Které situace bylo snadné správně vyřešit?*
- *Co bylo náročné?*
- *Zapojil/a jsem se do aktivity ve skupině?*
- *Cítil/a jsem se při práci v týmu bezpečně?*
- *Ve kterých situacích bych určitě obstál/a (bezpečně je vyřešil/a)?*